

TORONTÁI

Ara: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel. Beckserek, Obiljeva (Zápolya) u. 1
75
Telefonszámok:
Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21
Sürgőnycim: Torontál, Veliki Beckserek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:
Egész évre . 180 D | Negyedévre . 45 D
Félévre . . . 90 D | Havonta . . . 15 D
Hirdetések díjszabás szerint
Megjelenik naponta délben

Ara:
75
para

A kormány megcáfolja a rémhireket.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 14.

Az államvédelmi tanácsok szervezésével a sajtó a legutóbbi napokban élénken foglalkozott és különféle kommunikációkkal kísérte azt. A külügyminiszeri sajtóiroda, hogy ezeket a nyugtalanságokat keltő híreket megcáfolja, hivatalos kommunikációt adott ki, melyben kifejti, hogy izgalomra nincsen ok, mert az államvédelmi tanács nem szolgál semmiféle külföldi eseményekkel kapcsolatos célt. Különben is régi intézmény, mely már békeben is fennállott más államokban. Az államvédelmi tanács tisztán a hadsereg szervezésével foglalkozik.

Százmillió dinár a passzív területek ellátására.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 14.

A miniszterek bizottsága a passzív területek élelmiszer ellátására száz millió dinár hitelt szavazott meg. Az élelmiszerek beszerzéséről dr. Metlik, Dalmácia tartományi kormánybiztosa fog gondoskodni. Panity közlekedésügyi miniszter külön szerelvényeket bocsájt dr. Metlik rendelkezésére, hogy az élelmiszerszállítványok mielőbb eljussanak rendeltetési helyükre.

Az „elvtárs” tantlemje.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 14.

A beogradi „Balkan” értesülése szerint Krisztán Antim, volt szocialista képviselő, a béljei kincstári birtok kezelő igazgatója, arra az időre, amióta a béljei birtokot kezeli, vagyis hét hónapra tantiémet kér a pénzügyminiszeriumtól. A tiszteletdíj összege 840.000 dinár. Ez havonként 120.000 dinárt, vagyis naponként 4000 dinárt és ha azt vesszük, hogy az igazgató naponként csak négy órát dolgozik, úgy óránként 1000 dinárt jelent. Az állami tisztviselők havifizetése, átlag számítva, 1000 dinár. Krisztán elvtárs tehát 120 tisztviselő fizetését kéri csak tiszteletdíj címén. Ugyanis az igazgatónak ezenkívül van 6000 dinár fixfizetése, ingyen lakást, fűtést és világítást élvez, az uradalomtól szintén díjlanul kap különböző élelmicikket, ami szerény számításal 15.000 dinárt tesz ki.

A „Balkan” ezek feltárása után felhívja a pénzügyminisztert hogy ebben a kérdésben adjon ki hivatalos közlést.

Kialakulóban a választási harc.

Pasity egyezségről tárgyal Protityal.

Beograd, jan. 14.

Alig két hónap választ el beállítást a választásoktól, mégis még távolról sem jósolható meg, hogy milyen meglepetéseket fog hozni. A választási harc még csak most van teljesen kialakulóban. Mint a legutóbbi választások idején, az idén is sok új párt tűnik fel a horizonton. Hogy melyik párt tud nagyobb vonzóerőt gyakorolni a szavazópolgárokra, ma még nem tudni. A már meglévő pártokra vonatkozólag megállapítjuk, hogy a legnagyobb sikerét is nagyon befolyásolják a személyi ellentétek, melyek szakadással fajulhatnak.

A radikális-pártban Pasity és Protity áll egymással szemben. A két áramlat közötti ellentétek elsimítása elé oly nagy akadályok gördülnek, hogy — hír szerint — sem a választás idejére vonatkozó egyezséget, sem más elvi megállapodást eddig nem tudtak létesíteni. A tárgyalások a két frakció vezetői között folyamatban vannak és egyesek véleménye szerint mégis a teljes közeledést fogják eredményezni.

A beogradi „Samouprava” élénken foglalkozik a radikális körök-

ben mutatkozó ellentétekkel és megállapítja, hogy a nézeteltérések onnan erednek, hogy Pasityék szigorúan a vidovdani alkotmány mellett állnak, Protityék pedig nem idegenkednek a revízió eszméjétől.

Jól értesült körökben beszélnek, hogy amennyiben Pasity és Protity nem egyeznének meg, Protity és hívei külön listákkal lépnek fel a választásokon. Protityék arra is számítanak, hogy a bunyevácok esetleg elhagyják a Pasity-tábort és hozzájuk csatlakoznak, mely esetben jelentékenyen megerősödne Bácskában.

Politikai körökben arról is beszélnek, hogy Ninesity Momcsilo dr., a becskerei kerület radikális párti jelöltje, tárgyalásokat folytatott Protity becskerei híveivel, az egyezkedési kísérlet azonban meghiúsult. Hír szerint Protityék a becskerei körzetben külön jelöltet kívánnak.

A demokrata-párt legutóbb véglegesen elhatározta a kiáltvány kibocsátását. A sokat pertraktált kiáltvány elé, mely három-négy nap múlva jelenik meg, nagy érdeklődéssel tekintenek.

Kifogásolják a proletár-párt működését.

Megváltoztatják a programjukat.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 14.

Beograd város rendőrfőkapitánya magához kérte Kaclerovity Trisát, az újonnan megalakult proletár-párt szervezőjét és közölte vele, hogy a kormány nem engedi meg az országos konferencia előkészítését és megtartását, mert a proletár-pártban a kommunista-pártot látja ujjáéledni. Együttal figyelmeztette Kaclerovityt, hogy amennyiben e közlése dacára is folytatná a propa-

gandát, a rendőrség az állam fokozottabb védelméről szóló törvény alapján jár el vele szemben.

Kaclerovity a rendőrség figyelmeztetésének tudomásul vétele után ülésre hívta össze a párt vezetőit, amelyen elhatározták, hogy a törvény keretein belül működnek és aszerint állítják össze programjukat. A párt érdekében folytatott propagandát azonban semmi esetre sem hagyják abba.

Beváltják a dohánytermést. Beogradból jelentő tudósítónk: Az állami egyedárúság igazgatósága a napokban megkezdte az országban termelt dohány beváltását. Az igazgatóság a dohányt, minősége szerint öt osztályba sorozta. 1. Különleges, amelyet csak a macedoniai Sztrumieska kerület szállít. 2. Elsőosztályu: Macedónia és Hercegovina némely részéből. 3. Másodosztályu:

Macedónia, Szerbia, Dalmácia és Hercegovina termelése. 4. Harmadosztályu: Szerbia több részéből, Metohiából, Crnagorából és Dalmácia némely részéből. 5. Negyedosztályu: a Vojvodina, Horvátország, Szlavónia, Szlovénia és a Muraköz termelése. A beváltásnál fizetett legmagasabb ár 35 dinár és legalacsonyabb ár 7 dinár volt kilogrammonként.

Egy megszűnt ország.

Keletgalícia beleolvadt Lengyelországba.

A „Torontál” wieni tudósítójától.

Wien, jan. 14.

Ismét megszűnt egy, a békeszerződések által felállított állam. Keletgaliciáról van szó, amely eddig mint „Nyugatukrajna népköztársaság” szerepelt a diplomáciai nyilvántartásban, most azonban az elmulthéten az osztrák kormány a Wienben a VI. kerület egyik mellékutcájában székelő emigráns-kormánytól megvonta a diplomáciai előjogokat s most már úgy a kormány, mint a követsége, csak mint magánemberek tartózkodnak az osztrák fővárosban.

A központi hatalmak frontjának összeomlása után alakult meg az ukrán Nemzeti Tanács és kiáltotta ki a független ukrán népköztársaságot, melynek elnökévé Petrusевич tanárt választották meg. Néhány állam el is ismerte az új köztársaságot, mely követségeket állított fel több európai városban. Néhány hónap múlva azonban a terület nyugati felét Lengyelország fegyverrel meghódította, déli felére román haderők vonultak be, keleti fele tartotta magát egy ideig Petljura kormányára, de végre ez is elbukott, az ukrán szovjet meghódította. A külön nyugatukrajnai kormány külföldre menekült és Wienben ültette fel székhelyét. Innen folytatta mostanáig a Lengyelország ellen irányuló propagandát, adta ki fáradhatatlanul minden nemzetközi konferenciára az Ukrajna elnyomtatásáról szóló röpiratokat és kérte buzgón a nagyhatalmak segítségét. Egy diplomáciai Vörös Könyvben ismertette a lengyel pacifikáció erőszakosságait és egy Zemlja Volja nevű lapjában végezte a sajtópropagandát Lengyelország ellen.

Ujabb időben ez a most már megszűnt állam értékes segítséget kapott a cseh propagandában. A csehnek mindenképpen korridorot akarnak építeni Oroszországhoz és el akarják szigetelni Lengyelországot egyetlen szövetséges szomszédjától, Romániától. E célból pénzt nem kímélve, szították a parasztlázásokat Galícia területén, úgy hogy az említett Zemlja Volja egyetlen számában 52 híradást közöl lengyel birtokosok elleni fegyveres parasztlázásokról. A lengyel kormány végre kihirdette az ostromállapotot és Haller tábornokot nevezte ki diktátorrá.

Haller kiméletlen szigorral nyomta el a zavargásokat, úgy hogy novemberben az autonomista ruténok minden tiltakozása ellenére meg lehetett tartani a parlamenti választásokat s ezzel Galícia, amelynek sorsáról a nagyhatalmak tulajdon-

képpen de jure nem határoztak, formálisan beolvadt Lengyelországba. Nemzetközijog szempontjából ugyan még csak a szovjettámadás veszélyére való tekintettel tartják megszállva a lengyelek, de most már nagyon valószínű, hogy a megszállásból bekebelezés lesz, melybe az emigráns rutének minden tiltakozása ellenére belenyugszik a népszövetség is.

Az exequatur megvonása, melyet Ausztria valószínűleg a lengyel kormány nyomására tett meg, alighanem véglegesen megpecsételi Nyugat-Ukrajna vagy Kelt-Galicia sorsát.

A másik ukrán kormány, a szovjeturalom alá került. Ukrajna képvisellete: Skoropatski hetmán organizációja eddig Lengyelországban volt. A hetmán azonban kifogyott a pénzből és a lengyel kincstár állapota sem engedi meg a segélyezést, mire a csehek tettek ajánlatot Skoropatskinak, hogy költözzék át egész emigrációjával Prágába, ahol kapni fog kellő anyagi támogatást és a kíséretében lévő fiatal diákok ingyen végezhetik a prágai egyetemet. Skoropatski küldött is már bizalmi embert a cseh kormányhoz, aki megkezdte Benessel a tárgyalásokat.

Ha sikerül is Skoropatskinak megállapodnia a cseh kormánnyal, azon a tényen, hogy Nyugat-Ukrajna Népköztársaság véglegesen megszűnt, aligha fognak tudni változtatni. A diplomáciai jogoktól megfosztott nyugatukrajnai emigráció tagjai továbbra is Wienben tartózkodnak.

A külföldön tanuló diákok utlevele.

Uj rendszert léptettek életbe.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 15.

A külföldön tanuló diákok utlevelének kiadása körül tegnaptól kezdve új rend lépett életbe, mely gyökeres változást hoz ezen a téren. A tanulmányaikat külföldi intézetekben folytató tanulók utlevelének kiállításánál eddig az volt a rend, hogy az illető a belügyminisztériumtól vagy a közoktatásügyi minisztériumtól igazolványt mutatott fel, amelyben bizonyította, hogy melyik iskolát látogatja vagy melyik tanintézetbe kíván beiratkozni s hogy erre az engedélyt megkapta.

Ez az eljárás sok kellemetlenséget és késedelmeskedést okozott a diákságnak. Sok esetben lekésték a beiratkozás idejét, mert nem volt meg az utlevélben szükséges határozat. Másrészt meg nagy munkát adott a közoktatásügyi és belügyminisztériumnak, mely alig tudta az ilyen ügyben beadott és felszaporodott kérvényeket elintézni.

A belügyminiszteri rendelet, mely tegnap érkezett az alispáni hivatalhoz, egyszeriben megszüntette ezt a rendszert. Az alispáni hivatal ugyanis még a tegnapi nap folyamán 21923. számú határozatával értesítette a rendőrséget, hogy a külföldön tanuló diákok a jövőben közvetlenül a rendőrséghez fordulhatnak az utlevélhez szükséges igazolványokért és nem a belügyi vagy közoktatásügyi minisztériumhoz. Az alispán tehát elfogadja a rendőrségtől kapott igazolványt és annak alapján kiadja az utlevelet.

A birodalmi gyűlés a francia erőszak politikája ellen.

Tovább folyik a francia megszállás.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Berlin, jan. 14.

A birodalmi gyűlés szombati ülésének valóságos gyászünnepelele volt. A diplomaták páholyában az olasz és angol nagykövetelek jelennek meg, mögöttük néhány francia újságíró, akiket kizavartak a birodalmi gyűlésről, mert Párisban a német újságírókkal hasonlóképpen cselekedtek.

Loebe elnök beszédét a Ház állva hallgatta végig. Felhívta a francia parlamentet, hogy vizsgálja meg a kormány politikáját, amely soha sem hozhatja meg az eredményt.

Utána Cuno kancellár nyilatkozatát hallgatta végig a Ház, többször megszakítva tetszésnyilvánításaival. A közbeszóló kommunistákat lehurrogták. Cuno kijelentette, hogy amíg a katonai rendszabályok tartanak és a mostani állapot fennáll, német ember a békeszerződés végrehajtásában nem segít.

„Nem apellálok — folytatta Cuno — az ellenfél józan eszére, emberiségére, mert tudom, hogy a népek sorsát most nem a józan ész irányítja. (Lelkes helyeslés.) Németország csak egy tárgyal Franciáorsszággal, a tárgyalások csak úgy lehetnek célravezetőek, ha az ellenfél megváltoztatja gondolkodását. A mai francia politika, XIV. Lajos és Napoleon erőszakos imperialista politikája.”

Utána Strasseman képviselő valamennyi párt nevében határozati javaslatban tiltakozik a francia szerződésesség ellen, megígérve a kormánynak a legteljesebb támogatást. Az indítványt kétszáznyolcvanhárom szavazattal tizenkettő ellenében elfogadták. Ellene szavaztak a kom-

Felemelték a betegsegélyzői járulékokat

Husz százalékkal többet kell fizetni

Beeskerek, jan. 15.

Ha valaha, egy a mai viszonyok között, a lehető legnemesebb hivatást a munkásbiztosító-pénztárak vannak hivatva betölteni. A drágaság folytonos nagyobbodása ezeket a legnagyobb nyomorba, nélkülözésbe dönt s a legszörnyűbb szenvedések között jelentkezik legtöbbször a sors csapásainak legnehezebbike, a betegség, mely az éltet adó és fentartó kenyeret ragadja ki az apa vagy családfenntartó kezéből.

A betegségben szenvedő és emiatt kevesetképtelenné vált munkások segélyezése, az anyaság előtt álló munkásasszonyok anyagi támogatása, az üdülésre szorulóknak furdóbe való küldése — képezik a pénztárak feladatát s ha nem is tudják minden arra rászoruló igényeit kielégíteni, mégis sok embert részesítenek támogatásban és számtalan munkást mentenek meg a teljes anyagi tönkötől.

A munkásbiztosító-pénztárak természetesen rengeteg kiadással dolgoznak, azért jónak látta a szociálpolitikai minisztérium, hogy a betegsegélyzői járulékokat felemelje. A rendelet, amelyet ez ügyben ki-

munisták, ami nagy visszatetszést keltett.

Memel, jan. 14.

Tegnap éjjel a litvánok két autóval előtörttek a város felé. A franciák rövid fegyverharc után visszautldözték őket. Az összeütközésnek mindkét részről számos áldozata van. A litvánok egyik autójukat és gépfegyverüket visszahagyva menekültek el.

Csütörtökön éjjel a litvánok megbizottakat küldtek Memelbe, akik kijelentették, hogy az ententeval ellenkezésbe kerülni nem akarnak, de Memelnek Litvániához való csatlóást sürgetik, minthogy azt az entente már régebben megígérte.

Berlin, jan. 14.

Az itt élő oroszok, akiknek tegnap szilveszterük volt, számos bált akartak rendezni. A mostani Ruhr-megszállás miatt osztozva az ország mély gyászában, minden mulatozást beszüntettek.

Düsseldorf, jan. 14.

A megszálló csapatok szállítása egyre tart. A vasárnap érkezett újabb tizenötezer emberrel a csapatok létszáma hatvanezerre emelkedett.

A megszállás kelet felé tovább tart. Az előrenyomulási terv szerint Bochunig mennek, ahol a város birtokbavétele után megállnak. Dortmund megszállása elmarad.

Berlin, jan. 15.

Bochumot még nem szállták meg, de több kisebb csapat már átvonult a városra. Steelenben a bevonuló katonaság és lakosság között összeütközésre került a sor, mert a lakosság a francia zászlót letépte és darabokra szaggatta.

adtak, az egész országra érvényes s így minden pénzárra kötelező, tekintet nélkül arra, hogy süfocitell dolgozik-e vagy sem. Beeskereken például egyáltalában nem volna szükség emelésre, mert a befolyó járulékok nemcsak hogy a kiadásokat fedezik, hanem jelentékeny többletet is mutatnak fel. A többi pénztáraknál persze más a helyzet, mert tekintetbe kell venni, hogy a **zagrebi központi pénztárt kivéve, tagszámra a beeskereki a legnagyobb.**

A rendelet az emelés arányát husz százalékkal állapítja meg. Az új betegsegélyzői járulékok 1923 január elsejétől visszamenőleg érvényesek.

Ugyancsak egy most érkezett utasítás megerősíti a napokban közölt azon hírt, hogy a baleseti díjakat nyolc százalékról hatra szállítják le.

Az osztrák-magyar adósságok felosztása.

Páris, jan. 15.

A „Tems” szerint a jóvátételi bizottság keddén meghallgatja Ausztria és Magyarország kiküldötteit a monarchia adósságainak felosztása ügyében. A lap írja, hogy a bizottság érdeklődéssel várja a delegátusok erre vonatkozó tervezetét.

HIREK

Kinevezés. Jovanovity Milenkót a központi (becskereki) járás főszolgabírájává nevezték ki. — Nádaski Gyuró eddigi központi járási főszolgabíró kineveztek a törökkanizsai járás főszolgabírájának.

A királyné Bukarestbe utazott. Beogradból jelenti tudósítónk: Mária királyné szombat este 6 órakor udvari vonattal Bukarestbe utazott, hol néhány napot szándékozik eltölteni. A királynét Aleksander király, Pavle herceg és az udvari személyzet kísérte ki az állomásra.

A szerbek ujjeva. Tegnap, vasárnap ünnepelte a gör. kel. szerb lakosság újév napját. Szombaton este nagyszabású Szilveszter-estélyt rendezett a szerb nőegylet, mely fényesen sikerült. Újév alkalmából a megyei tisztviselők Rajity Szvetiszlav alispánnak, a városiak pedig Aleksity Bogoljub polgármesternek a legmelegebb jókívánásaikat fejezték ki. Este a városi színházban a szerb part rendezésében Kara Gyorgye című drámát adták elő.

Halálozás. Marcoin Jenő, a Kaszinónak éveken át volt bérloje, szombaton délután életének 75 évében meghalt. Temetése ma délután fél 3 órakor lesz a Geteova-utca 1 számú gyászházban!

A radikális-párt novisadi jelöltjei. Novi Sadról jelenti tudósítónk: A radikális-párt ma délelőtt Mileity Szlavko dr. egészségügyi miniszter listavezető elnöklété alatt ülést tartott, amelyen a lista mikénti összeállításáról döntöttek. A párt a határozatról még nem adott ki hivatalos kommunikét.

Kultürelőadás. A Zsidó Nemzeti Egyesület legközelebbi kultürestéjén Böhler Hugóné tart előadást „Zsidó szellem” címen. Az előadás a Chevraházban lesz szerdán este 1/4 9 órakor.

Földrengés Bela Crkván. Folyó hó 10-én reggeli 6 és fél órakor Bela Crkván földrengés volt érezhető. Csak egy erős északról déli irányba menő lökést tapasztaltak erős morajlás kíséretében.

A szociáldemokrata-párt népgyűlése. A szociáldemokrata-párt helyi szervezete vasárnap délelőtt tíz órakor népgyűlést tartott a Beograd kávéház nagytermében. Divac Nedeljko országgyűlési képviselő közel másfélórás beszédben ismertette a politikai helyzetet és a szociáldemokrata-párt programját. Utána Kazimir Csaplja, a beeskereki munkásbiztosító-pénztár igazgatója német nyelven, Karty Léárd, a dzsombolji pénztár igazgatója pedig magyarul beszélt és a párthoz való csatlakozásra hívta fel a munkásságot.

Elfogott rabl-gyilkosok. Novi Sadról jelenti, hogy ott tegnap elfogták Gyukovity Dragomirt, aki ellen az az alapos gyanu merült fel, hogy a múlt évben meggyilkolta Novi Sad határában Letity földművest és szolgálóját. — Ugyancsak tegnap tartóztatták le Novi Sadon Szander Lázárt, aki ellen a vrsaci államügyészség gyilkosság címén köröző levelet adott ki. Szander a mai nap folyamán átszállítják Vrsacra.

A beogradi Nemzeti Színház 50 éves. Beogradból jelenti tudósítónk: A beogradi Nemzeti Színház január 17-én ünnepli fennállásának 50 éves évfordulóját.

A görög-szerb kereskedelmi szerződés. Beogradból jelenti tudósítónk: Belgradzity Zsivojn athéni szerb követ tegnap Beogradból visszautazott a görög fővárosba. A kereskedelemügyi miniszter megbízta Belgradzityt, hogy a kereskedelmi szerződés megkötésének ügyét mielőbb tárgyalja le a görög kormány megbízottaival.

Kiskoru beförök Pénteken délután a Pekity Mirko tulajdonát képező Korona-mozi pénztárát felfeszítették és kifosztották. A pénztárban szerencsére nem volt készpénz, hanem csak hároszáz darab mozijegyet ezerhétszáz dinár értékben, mely után a tulajdonos hétszáz dinár adót fizetett ki. A rendőrség nyomozása tegnapra eredményre vezetett. Elfogták a tetteseket H. Gusztáv 11 éves és A. Miklós 12 éves fiu személyében, akik be is vallották, hogy pénteken délután egy reszelő segítségével felfeszítették a pénztárt, melyben 300 darab belépőjegyet találtak. A jegyek egy részét elajándékozták, a többit pedig elégették. Érdekes megemlíteni, hogy a két vásott fiúnak már több ízben akadt dolga a rendőrséggel. Ezúttal átadják őket a kiskoruak bíróságának.

Muzulmán főispánok kinevezése. Beogradból jelenti tudósítónk: A királyi kinevezés kinevezte a tuzlai kerületbe főispánnak dr. Mesztorovity Ahmedet, a pravnyiki kerületbe pedig Kapetanovity Halil bég, volt mostári polgármestert.

Meglopta a kenyéradóját. Radu Milica 19 éves becskeréki cigányleány özv. Teisz Jánosné Miletityeva utcai varrónőnél volt bejárónő. A napokban kilépett a szolgálatából és hogy valami emléket hagyjon magán, elvitt a kenyéradójától ruháknéműket, több konyhaeszközt és egy arany karikagyűrűt ezer dinár értékben. A tolvaj cselédet sikerült a rendőrségnek tegnap elcsipnie. Kihallgatásakor bevallotta a lopást és megnevezte a helyet is, ahol a holmit őrizi. A jelzett helyen a rendőrség meg is találta az elvesztettnek vélt értékeket. Radu Milicát ma átadják az ügyészségnek.

Polgármesterváltozás Bela Crkván. Rövid egymásutánban két ízben adtunk hírt ily változásról, mely befejezett tényen alapult ugyan, de csak papíron. Vuksanovity törvényszéki bíró zsebében volt már a polgármesteri kinevezés, úgy hogy bírói állását is ott hagyta, de a polgármesteri széket mégsem foglalta el az időközben bekövetkezett kormányváltás miatt. Bela Crkván általános a nézet, hogy Putnik volt polgármestert, aki radikális párti, nevezik ki újra erre a felelős állásra. Tudósítónknak volt alkalma erről a leendő polgármesterrel eszmecsere folytatni s benyomása az, hogy a hír most már valószínűleg megtörténik, amit Bela Crkván közmegegyezéssel fogadnak.

Atutalásokat és csekk kiírásokat a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskerek Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Sjedinjene Krcéane D. D. Zagreb. Bogovićeva-ut. 3. Modern művészek Oóráán és Novimarofban. Havi termelés 150 vagon elsőrendű darabmész.

Az 1900—1902-es hadkötelesek bevonulása.

Februárra szólnak a behívások.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 15.

Megírta a „Torontál”, hogy az 1900, 1901 és 1902-ben született hadkötelesek rövidesen katonai szolgálatra fognak bevonulni. Az 1899-esek behívásával most aktualissá váltak a további behívások, úgy, hogy most már az 1900—1902-esek szolgálatának közeli megkezdése befejezett ténynek tekinthető.

Az 1900 és 1901-es évfolyambeli köztül csak a nemslávokat érinti a rendelet, az 1902-esekre vonatkozólag azonban úgy a nemslávokra, mint a slávokra vonatkozik. Az 1902-esek az elsők, akik a sláv nemzetiségűekkel együtt vonulnak be, amiből arra lehet következtetni, hogy a jövőben már együttesen hívják be őket katonai szolgálatra.

A behívottak közül az 1900-asok az osztrák-magyar hadseregben is katonáskodtak hosszabb-rövidebb ideig. Érdeklődésünkre azt a határozott választ kaptuk, hogy ezeknél az évfolyambeliéknél nem veszik figyelembe a régi szolgálatot és tekintet nélkül arra, hogy mennyit töltöttek el a volt osztrák-magyar hadseregben, az előirt huszonnégy, illetve tizennyolc hónapi időt nem rövidítik meg. Kérvényeket ilyen

ügyben nem is fogadnak el, vagy ha igen, feltétlenül visszautasítják.

A bevonulás ideje felel érdeklődve megtudtuk, hogy a gyalogsághoz beosztott egyik csoport február 20-án vonul be. Az ebbe a csoportba besorozott katonákat a következő városokban állomásozó ezrednél helyezik el: Ohrid, Szokoplje, Bar, Slovenska, Pozsega, Celje, Bjelovar és Prizrend.

A másik gyalogsági csoport bevonulási ideje még bizonytalan. Mindenesetre azonban még február hónapban történik Ezek a katonakötelesek a következő helységekbe kerülnek: Zajecsar, Otočac, Split, Petrinje, Nevesinje, Martinica, Zagreb és Bjelina.

A tüzérséghez (lovassághoz), egészségügyi osztagokhoz beosztott és segédszolgálatosnak (neborac) alkalmasnak talált hadkötelesek február 5-én vonulnak be. Az ezekhez a fegyvernemekhez beosztottak kisebb csoportokban más és más helységbe kerülnek.

Érdeklődtünk az 1902-es önkéntesek (gyacska cseta) bevonulási ideje után. A kapott felvilágosítás szerint az említettek szolgálatára nézve még nincs határozott intézkedés, de valószínű, hogy csak augusztusban kerülnek sorra.

dik e számban Sinko Ervin regénye. A „Ki ő?” rovatban Karl Ludwig Schleichről, a zseniális dilettánsról ír érdekes cikket Juhász Sándor. Roppant gazdag „Sakk-rovat” van e számban: Maróczy Géza és Tarasch nagymestereknek a „Tüz” részére adott és faximileben közölt mondásaik. A „Kritikai rovat”-ban: Kolnai Aurél Füst Milán regényéről, Keresztury Sándor Kádár Imre regényéről és Diószeghy Tibor Nádas Sándor regényéről írnak. Az „Új modern könyvtár” kitalálásáról cikket közöl a „Tüz” e száma. A „Beszélgetések rovat”-ban Gömöri Jenő leplezi le „egy szlovenszkoí lelki méregkeverő” üzelmeit. Nagyon érdekes vita van e rovatban a „Zsidókérdésről”: dr. Vajda Béla losonci főrabbi és Koppányi Tivadar, a nagynevű fiatal tudós között. Gazdag „Folyóirat-szemle” és egyéb rovatok egészítik ki ezt az ünnepi számot, mely mindenütt kapható Szerkesztőség és kiadóhivatal: Wien, VI., Máriahilferstrasse 95.

Beszéiő számok.

A tüdőbeteg-ambulatorium decembri működése.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 15.

A rendőrségi épületben szerényen, minden feltűnési vágy és reklám nélkül dolgozik a tüdőbeteg-ambulatorium. Iszakovity Voiszláv dr. a tuberkulotikus betegségek specialistája vezeti a nemes célt szolgáló intézményt s hogy oly szép számu látogatottságnak örvend s hogy oly bizalommal keresi fel a szörnyű betegségben szenvedők serege az ambulatoriumot, abból nagy érdem illeti az ő szakavatott működését és fáradhatatlan munkásságát.

Iszakovity dr. hetente kétszer rendel a városi ambulatoriumban, kedden és pénteken délben, amikor is díjtalanul áll a szegénysorsuak rendelkezésére.

Minden dícséret helyett, ékecsében beszél a mult hónapi működéséről szóló statisztika, mely teljes egészében feltárja azt a nagy hivatást és annak nélkülözhetetlen szükségességét, amit az ambulatorium betölt, illetve képvisel. A mult év decemberében a kimutatás szerint ötvennyolc beteget vizsgáltak meg. Huszonhat új beteg jelentkezett konzultásra. Közülük ötöt találtak tuberkulotikusnak, huszonegyet pedig egészségesnek állapítottak meg. Tuberkulinnal kezelték hatot. Lakásvizsgálat volt öt, lakásdésinficiálás kettő történt. Teljes orvosi vizsgálatban részesült egy család.

Ami a társadalmi akciót illeti, a mult hónap az ünnepek miatt kevesebb eredményt mutat fel. December 4-ikén megalakult az antituberkulotikus liga, mely könyörtelen harcot hirdet a tüdőbetegségek ellen. Ugyancsak decemberben, 9-én és 10-én Kikindán előadások voltak a tuberkulotikus betegségekről és a légyről, mint a bacillusok terjesztőjéről. Három felolvasást, egyet Kikindán és kettőt Beeskereken rendezett az ambulatorium vezetője a sifiliszról és annak iszonyu pusztításáról.

IRODALOM

A „Tüz” újévi száma. A „Tüz” nagyterjedelmű és roppant terjedelmes, 18 oldalas újévi száma most jelent meg. Ebben a számban folytatódik a „Tüz” Európa Ankétja, amely már eddig is oly nagy visszhangot keltett a világsajtóban és amelynek folyását Európa nagy lapjai is figyelemmel kísérik. Ebben a számban a Nobel-díj nyertese: Federick Soddy, továbbá Wilson volt amerikai elnök, Upton Sinclair, Edgar Lee Masters és H. L. Mencken híres amerikai írók, azután Ernst Tollera fogságban levő német író, John Theodorescu román publicista, Lucian Blaga a neves román költő, Andersen Nexó dán író és mások válaszai foglaltatnak. A szám Petőfi emlékének is áldoz három közleményével: Falu Tamás megkapó Petőfi-versével, Petőfinék egy Franjo Zoltán által fordított német versével és Simándy Pálnak a Petőfi évfordulóra írott cikkével. Lányi Menyhért renaissance drámáját a „Firenzei haláltáncot” közli a „Tüz” e száma. A dráma bizonyosan feltűnést fog kelteni. Reményi József és N. Jaczko Olga novellával szerepelnek, Füst Milán „Naplója”-val, Gömöri Jenő „Gondolatai”-val, Ligeti Ernő „Breziná”-ról, a nagy cseh költőről írott tanulmányával, Koppányi Tivadar nagyérdéki orvostudományi cikkével. Versek vannak e számban: Mécs Lászlótól, Salamón Lászlótól, Keresztury Sándortól, Huzella Ödöntől, Sinko Ervintől, Finta Zoltántól, Pap Józseftől, Tamás Istvántól, Kereszturiné Diamandi Viktóriától, Biró Györgytől, továbbá Emil B. Lukác szlovák, Orainic és Anghell román, Barbusse, Jouve és Vildrao francia, Rilke, Toller és Nietzsche német költőktől, Franjo Zoltán, Gömöri Jenő és Juhász Sándor fordításából. Folytató-

A „Nova Evropa” folyó évi második száma a következő érdekes tartalommal jelent meg január tizenegyedikén: Óda a hóhoz. (I. Sekulity). Aleksander-blokk. (I. Badalitty fordítása). Az Aleksander-blokk vizionálása. (E. Zaharov.) Tanulmány a moszkvai hudozsestre in szín házról. (I. Sekulity.) Politikai szemle. A tengerszorosok kérdése. (Gy. Csuresin.) Gazdasági szemle. Mezőgazdasági politikánk az 1922. évben. Társadalmi szemle. A munkások telepítésének a kérdése. (V. Ljunacsek.) Könyvek és folyiratok. Petrovics Rastka: „Felfedés”. (I. Sekulity.) Jegyzetek: Pavle Mitrovics. (M. Cs.)

A kereskedővilág figyelmébe ajánljuk, hogy a becskeréki és novisadi piacok között fennálló élénk áruforgalmi összeköttetésre való tekintettel a Nagybecskerek Takarékpénztárral (Szerb korona-szálló épületében) oly megállapodást létesítettünk, hogy a Novi Sadon teljesítendő fizetések ellenértéke, ezen intézetnél kerül befizetésre. Ezzel szemben mi a kifizetést a vonatkozó értesítés vétele után azonnal — sürgős esetekben a befizetés napján is — költség- és jutalékmentesen teljesítjük. Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár R.-T. Novi Sad.

Korcsolyákat, orvosi műszereket és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Beeskerek. Telefon 329.

Megjagyazte már!
Február 3.

Molnár Ferenc székfoglaló botránya.

A Kisfaludy-Társaság elítéli Molnár legújabb novelláját. Molnár székfoglalója nem méltó a hagyományokhoz.

Budapest, jan. 14.

Szász Károly, a Kisfaludy Társaság titkára a Nyolc Órai Ujság-ban cikket írt Molnár Ferencnek, a társaság legutóbbi ülésén megtartott székfoglalójáról. Szász Károly a többek között azt írja, hogy Molnár felolvasott humoreszkje egy hipermodern nevelésben részesült kilencosztendős pesti kisleánynak jásznyelven kebelbarátnőjéhez írott leveléről szól, amelyben a kisleány bátyjának és német kisasszonyának a szerelmi esetét tárgyalja. Molnár humoreszkje témájánál, kidolgozásánál és tréfáinál fogva nem mondható sikerült alkotásnak, de a Kisfaludy Társaság ülésére és még hozzá székfoglalónak, ami bizonyos irányjelző megnyilatkozás szokott lenni, különösen nem való. Nemesak a Társaság tagjai, hanem a közönség is komolyan és taps nélkül hallgatta meg a felolvasást. A Társaság tagjai az ülés utáni beszélgetésük során nemtetszésüknek adtak kifejezést és akadtak, akik nem csupán izlésbeli eltévelyedésnek minősítették a székfoglalót, hanem a Társaság lekicsinylésének is. Szász cikke végén azt hangoztatja, hogy ilyen súlyos vádat ő ugyan bizonyíték nélkül nem emelhet, de annyit bizonyosnak tart, hogy Molnár nem becsülte meg fényes tehetségét és diadalmas iró tollát székfoglaló novellájával. Szerinte a Társaság szívesen venné, ha a esorbát Molnár kiköszörülne egy olyan felolvasással, akár humerral is, amely a Társaság hagyományaihoz, színvonálához és Molnár tehetségéhez egyaránt méltó lenne.

A Molnár-ügyben Szász Károly kijelentésével kapcsolatban Berzeviczy Albert kijelentette, hogy meg kell cáfolnia ezt a híresztelést, mintha Molnár újabb székfoglaló tartására utasították volna. Ilyen indítvány nem is érkezett a Társaság vezetőségéhez. Az újabb székfoglaló híret különben maga a legérdekeltőbb. Molnár Ferenc is megcáfolja. A Pesti Hírlap könyvnyomatos jelentés alapján ennek dacára azt közli, hogy Molnár Ferencet a Kisfaludy Társaság új székfoglaló tartására utasította, mert a felolvasott „Kilenc éves leány levele” című novellája a hallgatóságból általános megbotrányozást váltott ki. A lap a hírhez azonban hozzáfűzi, hogy annak valóságáról nem volt módja meggyőződni, azonban annyit megállapíthatott, hogy a székfoglalónak nagy hatása volt és utána Berzeviczy Albert üdvözölte a Társaság új tagját és ezzel a Társaság tagjainak sorába iktatta.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik szeretett férjem illetve édesapánk

Göttel Ágoston

elhalálása alkalmával a temetésén való megjelenésükkel és részvényt nyilatvántásukkal fájdalomkat enyhíteni igyekeztek, de különösen a helybeli asztalosok, fogadják ezuton hálás köszönetünket.

Özv. Göttel Ágostonné és gyermekei.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál, Veliki Becskerek.

BERSON
GUMMISAROK és GUMMITALP
olcsóbb és tartósabb mint bőr! Legjobban év nedvesség és hideg ellen!

Famegmunkáló gép és benzínmotor eladó.

Bővebbet a „Neue Zeit” kiadóhivatalában, Veliki Becskerekben. 82

27 éves fiatal ember kereskedelmi érettségivel, ki eddig közigazgatási tisztviselő volt,

állást keres mint levelező vagy segédkönyvelő.

Szíves ajánlatok „Ambíciós munkaerő” jelige alatt a kiadóba kéretnek. 85

A kladehivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

Varrógépek, eszközök és órák

dus választékban és legolcsóbb áron kaphatók: 39

Grünfeld Ármín varrógép-, óra- és ékszerüzletében Veliki Becskerek, a nagyhid mellett

A jó bornak nem kell cégér!

Asztali borok egy nagyban, mint kicsinyben csakis nálam kaphatók

Radovanović Veljko
a „Bela Ladja” vendéglő és kávéház (Wilson trg) tulajdonosa.

Velizar S. Paunović

rőfös- és divatárkereskedése Vel. Becskerek, Aleksandrova u. Interurban-telefon 13.

Legszolidabb bevásárlási forrás! Ritka alkalom!

Nagyobb mennyiségű és legjobb minőségű rőfösárak érkeztek, melyeket míg készlet tart, a legjutányosabb árban árusít ki.

Nagy választék

különösen francia és angol szövetekben férfiruhára és felöltőre, női utcai és utazókosztümöknek, továbbá Molinóban, grenadinban minden színben, markizet, panama, fullár, batiszt, zefir, szatén, lenvászon, ruhabélés, kendők, barchet, nyersselyem, krepdeszín, taft, gabardin, kamgarn, elegáns ..... asztalterítők, szőnyegek stb.-ben. ....

Lópokrócok és butorszövetekben, paplanokban mindenféle ..... színben és szabókellékekben dus választék! .....

Tekintse meg dusan felszerelt raktáramat és győződjék meg személyesen, hogy üzletemben találja a legjobb árut, ... a legnagyobb választékban és legolcsóbb áron! .....

Eladás nagyban és kicsinyben!

88

Kovácsszerszám
eladó, esetleg műhely lakással együtt átvehető. 83
Bővebbet Tomaseváci u 1018 sz.

Egy ház
olcsón eladó.
Petrogradska (Melenczei) u. 58. Péküzlet. 73

Olcsó butor, képek, szőnyeg 78
kapható: Torontálvármegyei Központi Hitelszövetkezetenél, Car Dusanova utca.

Szerbül beszélő férfi vagy női kezdő irodai erőt alkalmaz
Braun Marcell gépkereskedő, Veliki Becskerek. 81

Lámpaüveg és táblaüveg
legjobb minőségű cseh áru, nagymennyiségben, vagononként is kapható 1511

Ivanitza Ferdinánd Károly üveg-, porcellán-, tükör- és lámpakereskedésében Veliki Becskerek, Aleksandrova (Fő) utca.

Veszünk disznósirt és szalonnát 20
minden mennyiségben a legmagasabb napi áron
Kanitz és Leipnicker, Miletičeva u. 43. Telefonszám 27.

VRSAC és vidékén HIRDETÉSEKET a „TORONTÁL” részére felvesz 938

GRÓB JENŐ
hírlap hirdetési iroda, VRSAC.

Kiadja Pleitz Fer. Pál.